

„Afrika bojuje, Afrika zvítězí“: Jak sovětské umění podpořilo dekolonizaci „temného kontinentu“

rt.com/africa/580326-africa-is-fighting-africa-will-win

Osvobození Afriky od útlaku západních kolonizátorů v 60. letech se stalo jedním z hlavních témat sovětských propagandistických plakátů

Ve druhé polovině 20. století žil africký kontinent svou vlastní „přehlídkou suverenity“. Jen v roce 1960 získalo v bývalé koloniální Africe nezávislost 17 nových národů. Zatímco zůstaly ekonomicky závislé na Evropě, bývalé kolonie bojovaly za politickou nezávislost. SSSR se jim snažil poskytnout co největší pomoc a fakticky inicioval na 15. zasedání Valného shromáždění OSN přijetí Deklarace o udělení nezávislosti koloniálním zemím a národům. Tehdy se v Programu Komunistické strany Sovětského svazu, hlavním strategickém politickém dokumentu země, objevil bod, v němž se uvádí, že „*národně osvobozenecké hnutí je jednou z hlavních protiimperialistických sil*“.

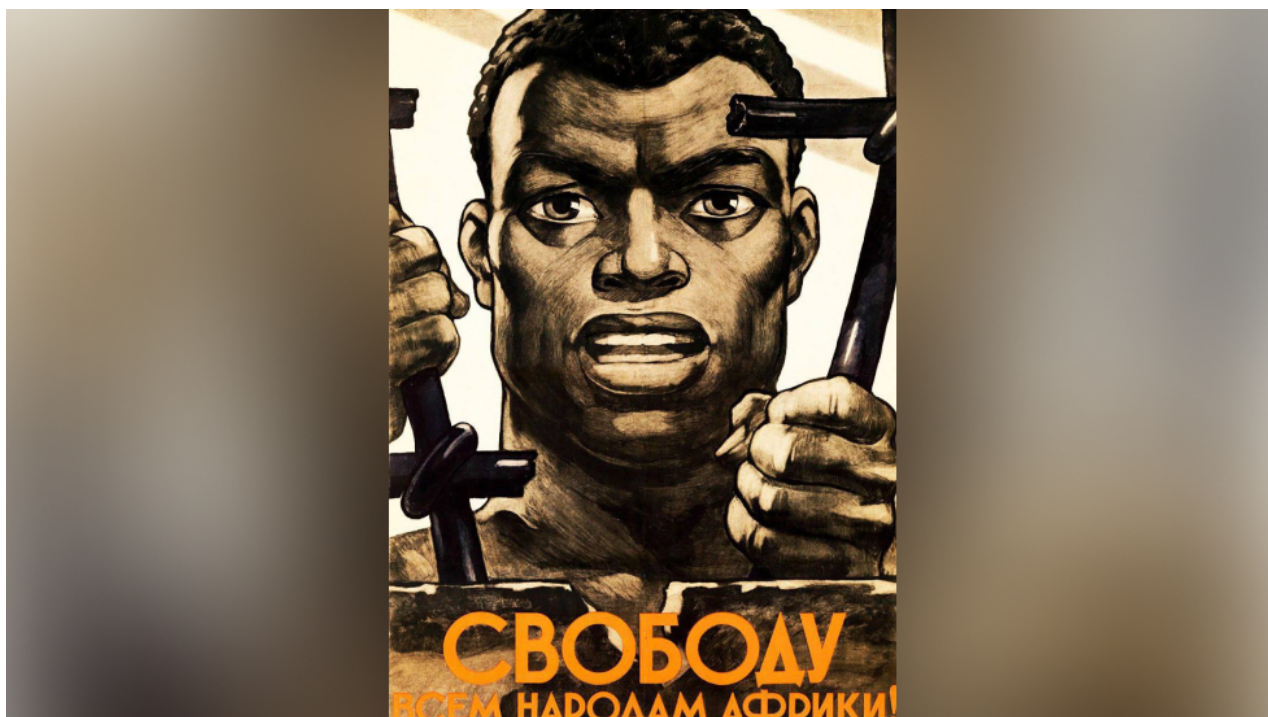
Kromě poskytování diplomatické, ekonomické a vojenské pomoci antikoloniálním hnutím v Africe využíval SSSR také propagandu. Africká témata se stala nedílnou součástí sovětských

propagandistických plakátů, od obrazů černého otroka, který láme okovy, po vyobrazení mezinárodního svazu dělníků všech barev pleti a černošské obyvatelstvo, které sténá pod útlakem bílých kolonizátorů.

Na druhém rusko-africkém summitu, který byl ve středu zahájen v Petrohradě, byly pavilony vyzdobeny sovětskými plakáty zkoumajícími dekolonizaci afrického kontinentu. Níže jsme shromáždili některé z nejzajímavějších obrázků.

Jeden z prvních plakátů zobrazujících boj afrických národů proti západním kolonizátorům vytvořila v roce 1960 skupina sovětských grafiků známých jako Kukryniksy. Obraz černocho, který škrtí svého bývalého utlačovatele zlomenými řetězy, je doplněn nápisem s nápisem " *Africké národy ovládnou kolonizátory!*"

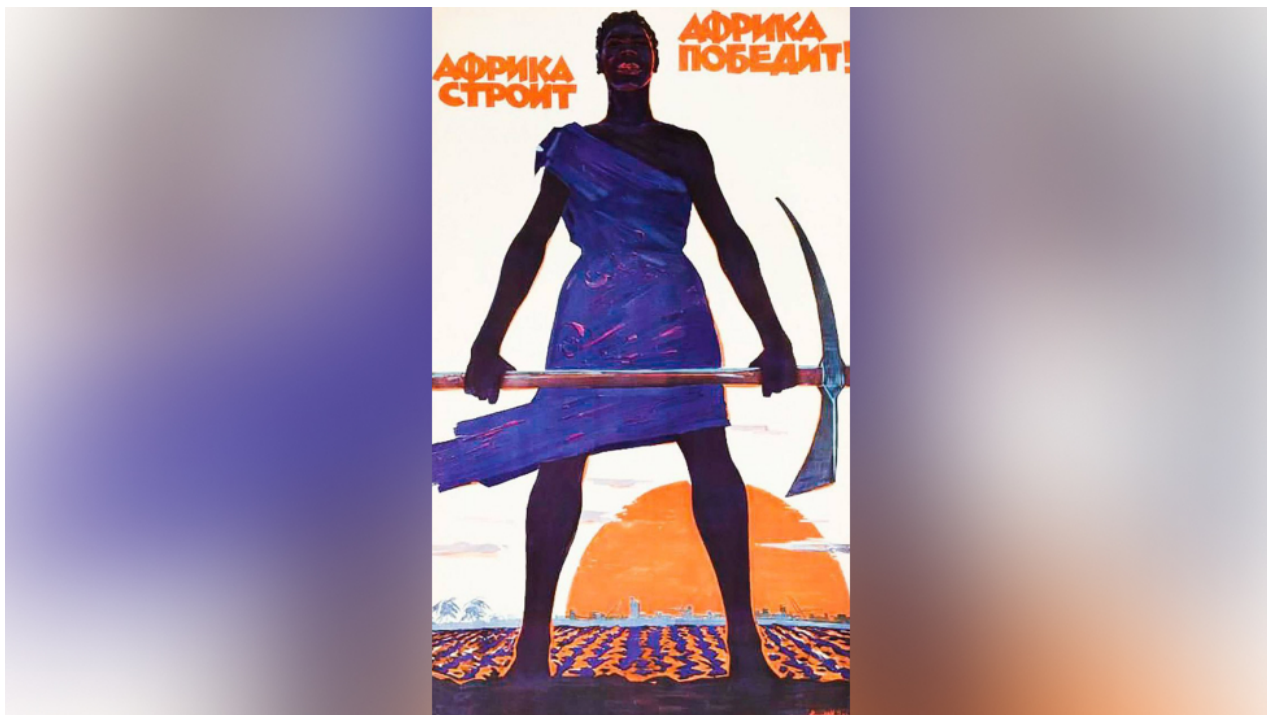
Autorem tohoto plakátu je uznávaný sovětský umělec Viktor Koretsky, který během druhé světové války vytvořil přes 40 emocionálně nabitých plakátů. V 60. letech se jedním z jeho hlavních témat stal boj proti kolonialismu v Africe. Nápis na tomto plakátu říká: *"Svoboda všem národům Afriky!"*

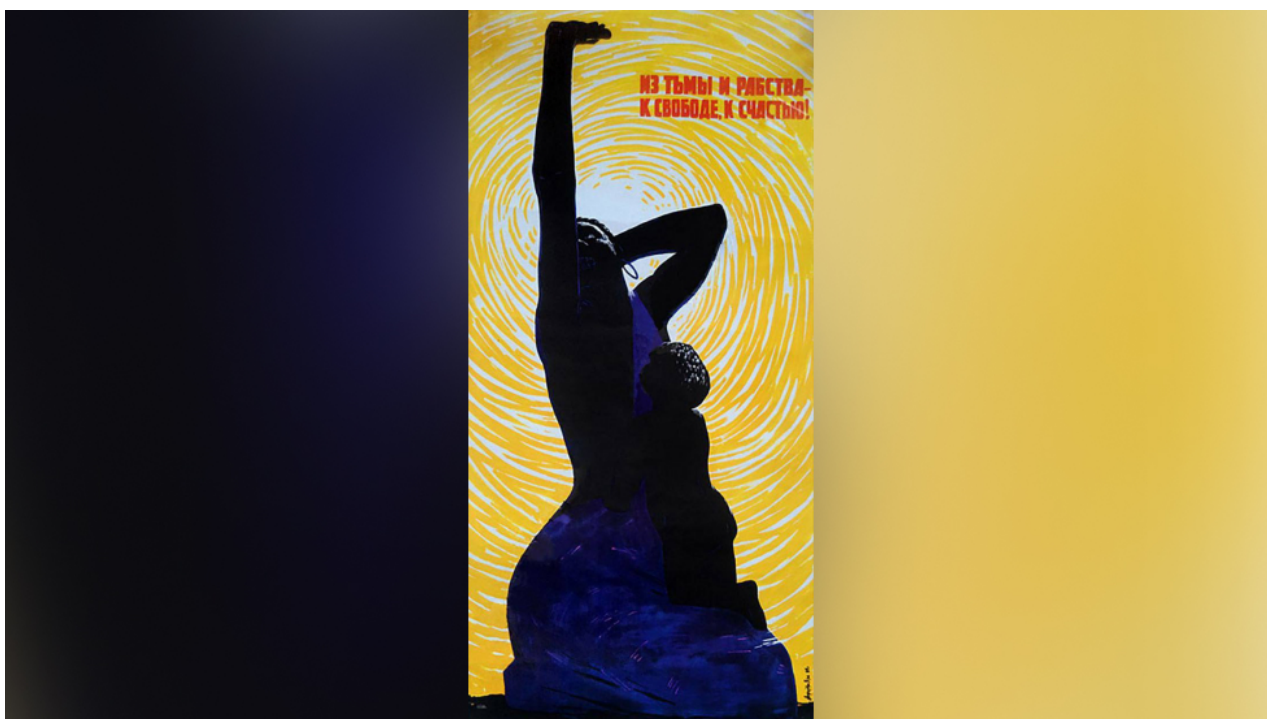
Tento plakát, rovněž Koretského vytvořený ve stylu socialistického realismu, zobrazuje černocho, jak láme okovy, které ho svazují. Nápis říká: "Afrika bojuje, Afrika zvítězí!"

Další plakát od Koretského zobrazuje černocho, který obdržel papír ze západních zemí slibující „pomoc zaostalým zemím“. Když se však ohlédne, vidí, jak se tytéž ruce, které mu daly noviny, snaží ukrást z koše s nápisem „přírodní zdroje“. Nápis zní „Neokolonialismus je plení národů“.

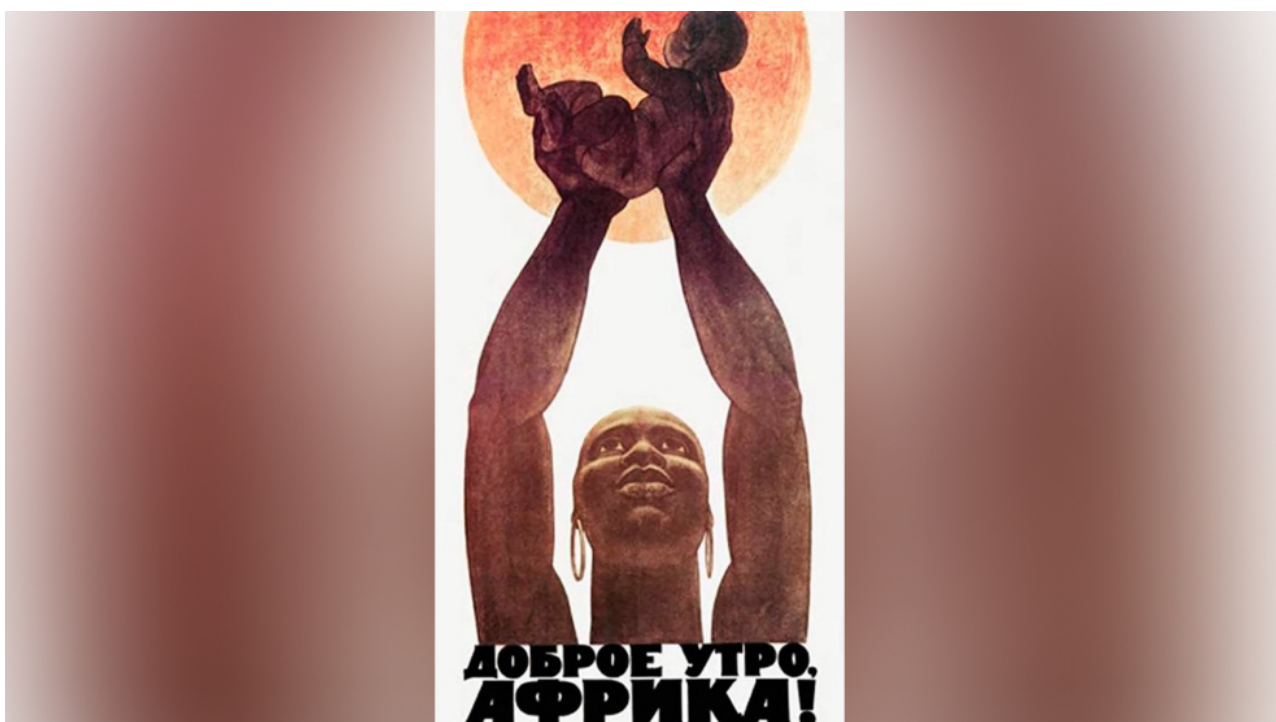
Konflikt mezi utlačovateli a utlačovanými nebyl jediným tématem, které se objevilo na sovětských plakátech té doby. Umělci často zkoumali konstruktivní stránku dekolonizace. Například tento plakát je od sovětsko-arménského malíře Eduarda Artsrunyana, významné osobnosti moderního arménského umění. Dílo vzniklo na samém počátku jeho kariéry, krátce po absolvování Institutu umění. Obraz mladého Afričana připraveného vybudovat si šťastnou budoucnost ve své vlasti je doplněn nápisem „*Afrika se buduje. Afrika vyhraje!*”

Artsrunyan vytvořil další plakát na stejné téma o dva roky později, v roce 1965. Tento představuje africkou matku – další oblíbený obrázek sovětských umělců. „Z temnoty a otroctví – ke svobodě, ke štěstí,“ říká nápis.

Tento plakát, který vytvořili umělci Vladimir a Irina Kalensky v roce 1961, byl věnován přehlídce suverenity na africkém kontinentu. Nápis na plakátu, který zobrazuje černou dívku s vlajkami nově vzniklých národů, říká: "Vítez svobody vane nad Afrikou!"

Tento plakát z roku 1960, který vytvořili umělci Oleg Masljakov a Efim Tsvik, se také vyhýbá přímým politickým sloganům. Místo toho se těší na nový začátek pro africký kontinent, když se probouzí z koloniálního spánku. *"Dobré ráno, Afrika,"* stojí na nápisu.

Dílo Niny Vatoliny, tvůrce slavného sovětského plakátu „Nebreptej“, navazuje na téma předchozího plakátu o pět let později v roce 1965. Nápis zní *„Žijeme ve svobodné Africe!“*

Některá díla sovětských grafiků byla věnována významným osobnostem afrického osvobozenického hnutí. Například tento od Viktora Koreckého je věnován památce bojovníka za nezávislost a prvního premiéra Demokratické republiky Kongo Patrice Lumumby, který byl zabit v roce 1961. Lumumba je zobrazena proti siluetě afrického kontinentu a se stejným silueta v jeho srdci. Doprovází ho nápis: „V srdci nosil Afriku“.

Lumumba je také zmíněn v díle umělce plakátů Vadima Volikova nazvaném 'Hleďte kolonizátory k odpovědnosti!' Ukazuje africké a arabské bojovníky za osvobození s ruským proletářem. Společně vyhrožují vojákovvi, který svírá zakrvácený nůž a na helmě má nápis „kolonialismus.“ Bojovníci proti kolonialismu drží plakáty ve třech jazycích, které hlásají:

- *Truchlíme pro Lumumbu, Afrika musí žít, Odstraň Hammarskjöld!*
- *[Arabština] Pryč s kolonialismem, vítězství národů!*
- *[Rusko] Pryč s kolonialismem, svobodná Afrika!*

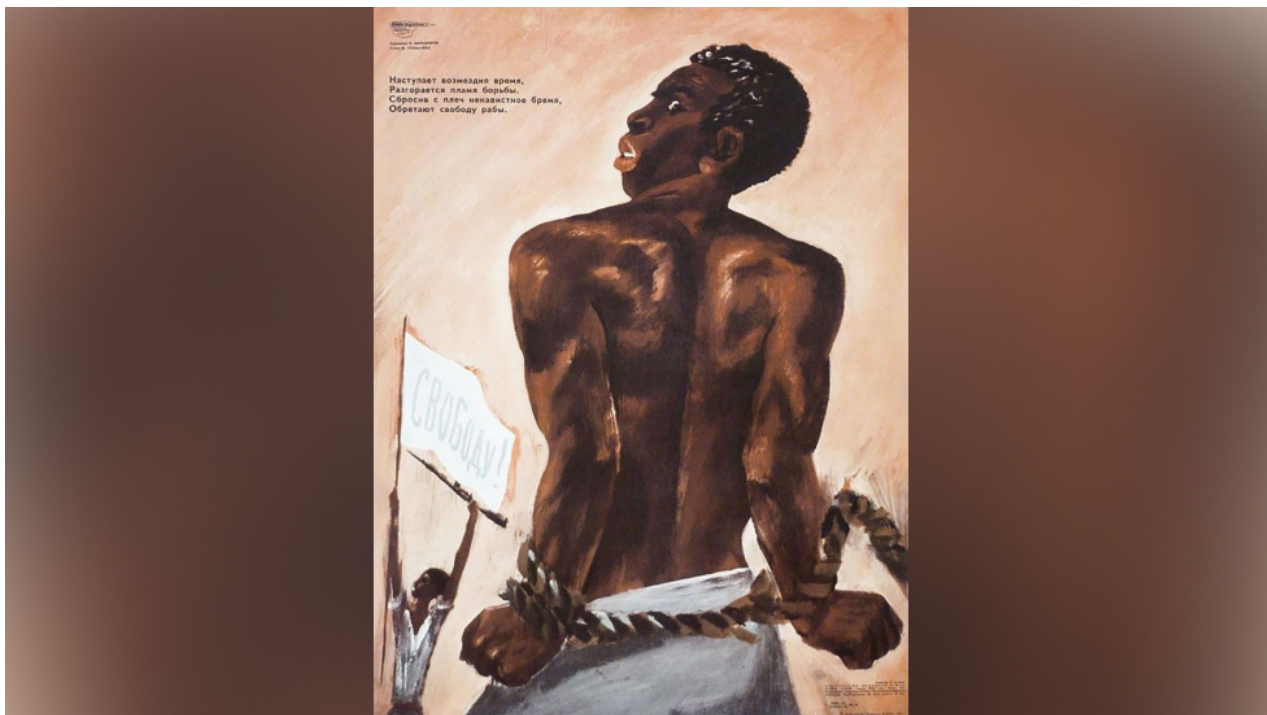
Mnoho umělců plakátů nakreslilo paralely mezi říjnovou revolucí v Rusku a osvobozeneckým hnutím v Africe. Například tento plakát Vasilije Boldyreva z roku 1969 zobrazuje mladého černochoha s puškou osvětlenou světlem sovětského křižníku Aurora – jednoho z hlavních symbolů ruské revoluce. „*Velký Lenin nám osvítil cestu,*“ stojí v nápisu.

Toto dílo, které společně vytvořili Viktor Koretsky a Jurij Kershin v roce 1967, ukazuje afrického bojovníka za nezávislost jako zrcadlový obraz ruského proletářského revolucionáře. Plakát nese citát z tezí přijatých Ústředním výborem Komunistické strany SSSR k 50. výročí Říjnové revoluce:

"Velká říjnová socialistická revoluce zasadila tvrdou ránu celému systému imperialistické koloniální nadvlády a stala se silným stimulem pro rozvoj národně osvobozenického hnutí."

Nápis říká: *"Řetězy se lámou - to je ozvěna naší revoluce!"*

Toto dílo Vladimira Menshikova patří k pozdní škole sovětského plakátového umění – vzniklo v roce 1980, kdy studená válka vstoupila do nové fáze napětí. Muž zobrazený v levém dolním rohu drží vlajku s nápisem *"Dejte nám svobodu!"* Obraz doprovází báseň:

*Čas odplaty přichází,
Plameny bitvy vzplanou;
Shožením opovrhovaného nákladu ze svých ramen
získávají otroci svobodu*

Tento plakát z roku 1967 od sovětského a ruského umělce ázerbájdžánského původu Vilena Karakasheva ukazuje nezvratnost antikoloniálního hnutí v Africe. *"Nemůžeš uhasit úsvit svobody!"* říká plakát.

Plakát od umělce Nikolaye Smolyaka z roku 1961 zachycuje mladého Afričana „odhazujícího“ kolonialistu, který za sebou na africké půdě zanechává stopy se slovy „otroctví, loupeže, hlad a teror“. Nápis říká: *"Kolonialismus nemá na Zemi místo!"*

V SSSR kampaň na podporu afrického boje proti západním koloniálním mocnostem podpořili nejen jednotliví umělci, ale i různé publikace. Toto je například obálka satirického časopisu 'Crocodýl' ze září 1960. "Vyklidit!" říká mladík tmavé pleti s koštětem a vyhání západní utlačovatele ze svého kontinentu.

Podobné téma zkoumají Alexander Vjaznikov a Vasilij Fomičev na plakátu vytvořeném v roce 1972. Doprovází ho báseň:

*Kolonizátoři ze staré školy
Stejně jako ti moderní
Měli by být všichni posláni na smetiště
Takový je jejich osud!*

Politický režim v Jižní Africe, kde systém apartheidu přetrval i SSSR, se stal terčem zvláště ostré kritiky sovětských umělců. Na tomto plakátu Eduarda Artsrunyana se černoch pokouší rozbít řetězy, které připomínají hranice Jižní Afriky. *"Kolonialismus je odsouzen k záhubě!"* říká nápis.

Plakát z roku 1978 s názvem *„Úsměv rasismu“* od umělce Fjodora Nelyubina se dotýká stejného tématu. Představuje zahořklého kolonizátora, jehož zlověstný úsměv hláskuje slova *„apartheid“* a

„genocida“. Dílo je doplněno krátkou básničkou:

*V tomto smrtícím boji si nezachová
své staré koloniální způsoby!*

Další Neljubinovo dílo, namalované ve stejném roce, zesměšňuje neochotu západních imperialistů pochopit nepřátelský postoj, který vůči nim projevuje místní obyvatelstvo Afriky. Plakát s názvem „*Black Ingratitude*“ doprovází báseň:

*V rasistických táborech se šíří zlomyslný poplach
Foster se zlobí, Smith je rozhořčený:
Udělalí jsme pro černochoy tolik,
ale křičeli jen „Pryč s apartheidem!“*

Georgij Berezovskij , novinář z Vladikavkazu

Vlastnosti

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

AfrikaSovětský svaz – SSSR

